

ZAVOD ZA KULTURU
VOJVOĐANSKIH HRVATA

Broj: 1 - 3/2010

Datum: 18. veljače 2010.

Izvješće o poslovanju Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u 2009. godini

1. Uvodne napomene

Odlukom, koja je usvojena koncem trećeg mjeseca 2008. godine, od strane Izvršnog vijeća Autonomne Pokrajine Vojvodine i Hrvatskog nacionalnog vijeća u Republici Srbiji, Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata je utemeljen radi očuvanja, unapređenja i razvoja kulture hrvatske manjinske zajednice u Vojvodini. Temeljna programska misija Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata određena osnivačkim aktom sadržana je u sljedećem: rad na znanstvenim, stručnim, razvojnim i primijenjenim istraživanjima u području kulture, umjetnosti i znanosti vojvođanskih Hrvata, zatim rad u području bibliografije i arhivistike, menadžmentu i edukaciji u kulturi i, na kraju, u poticanju, organiziranju i priređivanju kulturne produkcije hrvatske manjinske zajednice u Vojvodini. U tom smislu, sve programom predviđene aktivnosti tijekom prve godine rada, to jest tijekom 2009. godine, bile su u funkciji ostvarivanja tako definirane misije Zavoda, a sukladno postojećoj kulturnoj sceni hrvatske zajednice u Vojvodini i raspoloživih resursa – od kadrovskih do financijskih.

Naime, valja nanovo osvijestiti činjenicu kako je osnutkom i početkom rada Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata, kao prve profesionalne institucije s gore naznačenom misijom, stvorena jedna od najvažnijih pretpostavki da se kulturi vojvođanskih Hrvata, kao jedinstvenom, cjelovitom i relativno samostalnom fenomenu, istina još uvijek nedovoljno razvijenom, počne pristupati na stručniji i primjereniji način. On, pak, podrazumijeva kako odnos prema njezinoj bogatoj kulturnoj i uopće povijesnoj baštini, tako i onaj dio koji postoji, koji se producira i pulsira, u obliku kulturnih manifestacija i drugih aktivnosti u okviru hrvatskih institucija i organizacija u području kulture, u sadašnjosti.

U tom smislu, u radu Zavoda se tijekom 2009. godine inzistiralo na onakvim profesionalnim aktivnostima i kvalitetnim sadržajima putem kojih se na suvremen i kompetentan način nastojalo kako promovirati, poticati, čuvati, razvijati, usustavljivati i organizirati kulturno nasljeđe vojvođanskih Hrvata, tako i obavljati produkcija novih kulturnih događaja, raditi znanstvena istraživanja i predstavljati suvremeno umjetničko stvaralaštvo. Na taj način, prostor se autoreprezentativnih praksi u kulturnom životu Hrvata u Vojvodini unaprjeđivao, a prostor autorepcije vlastitoga nasljeđa uvelike osnaživao.

Realizirane aktivnosti tijekom 2009. godine bile su različite – osmišljen je i realiziran jedan broj znanstvenih istraživanja, organizirano je nekoliko znanstvenih skupova i stručnih rasprava, počeo je sustavan rad u bibliografskoj obradi knjiške građe i periodike, objavljena su tri reprezentativna djela, pristupilo se kodificiranju postojeće i ustrojavanju nove arhivske građe, priređivani su kulturni događaji radi afirmacije i promocije suvremenog kulturnog i umjetničkog stvaralaštva, napose onoga profesionalnoga u području likovne umjetnosti, postupno smo radili na

ustrojavanju aktivnosti na kulturnoj sceni, a s nekoliko seminara pridonijeli smo podizanju kapaciteta hrvatskih udruga kulture.

2. Izvješće o poslovanju – programski okvir

2.1. Aktivnosti na predstavljanju Zavoda

Prvo programsko područje rada iz plana i programa djelovanja Zavoda za 2009. godinu uspješno je okončano. Riječ je o predstavljanju Zavoda hrvatskim kulturnim institucijama i organizacijama u Vojvodini, zatim istaknutim kulturnim djelatnicima, umjetnicima i znanstvenicima, dijelu lokalnih samouprava u kojima oni djeluju, te kulturnim i znanstvenim institucijama u Autonomnoj Pokrajini Vojvodini, Republici Hrvatskoj i u nekoliko susjednih zemalja. Ova predstavljanja imala su najčešće oblik radnih sastanaka, na kojima se ujedno moglo pristupiti i razgovorima i/ili dogovorima o konkretnoj programskoj suradnji s pojedinim kulturnim institucijama, organizacijama i pojedincima.

Za potrebe predstavljanja Zavoda kao nove ustanove u području kulture Hrvata u Vojvodini izrađen je i distribuiran promidžbeni materijal Zavoda (leaflet/liflet, vrećice, olovke, posjetnice...) s prepoznatljivim vizualnim identitetom i jasnim pisanim sadržajima. Javnosti je prvi puta Zavod predstavljen 23. siječnja prilikom otvorenja prostorija Zavoda, uz nazočnost više od stotinu uzvanika. Čin službenog otvorenja učinio je predsjednik Izvršnog vijeća Autonomne Pokrajine Vojvodine dr. sc. Bojan Pajtić, a pozdravne riječi uputio je i predstavnik drugog suosnivača – predsjednik Hrvatskoga nacionalnog vijeća Branko Horvat.

Usljedilo je predstavljanje Zavoda hrvatskim udrugama kulture u Vojvodini: 29. siječnja – šokačkim udrugama u Baču; 4. veljače – udrugama somborskog područja; 11. veljače – srijemskim udrugama u Golubincima; 18. veljače – udrugama subotičke okolice; 27. veljače – subotičkim udrugama; 16. ožujka – u Petrovaradinu. Usporedo, održano je nekoliko desetina sastanaka s kulturnim stvaraocima i znanstvenicima iz Vojvodine radi upoznavanja misije zavoda. Od 20. do 22. svibnja predstavnici ZKVH – predsjednik Upravnog odbora i ravnatelj bili su u službenom posjetu Republici Hrvatskoj, gdje u predstavili Zavod u Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstvu kulture, Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa, Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti, Matici hrvatskoj, Hrvatskoj matici iseljenika te nekolicini znanstvenika i kulturnih djelatnika.

Navedene aktivnosti pratili su i brojni intervjui i novinski napisi o Zavodu u medijima u Vojvodini te Republici Hrvatskoj. Također, Zavod je predstavljen i hrvatskim institucijama kulture i znanosti u Beču (Austrija) i Pečuhu (Mađarska). Sumarno govoreći, održano je stotinjak sastanaka s pojedincima, predstavnicima hrvatskih institucija i organizacija iz Vojvodine i inozemstva radi međusobnog upoznavanja, dogovora o suradnji i zajedničkim aktivnostima.

Predstavnici Zavoda sudjelovali su i na nekoliko sajмова knjiga, na kojima su predstavili nakladnički plan ili, pak, prve tiskane proizvode Zavoda. Tako je 17. ožujka na Međunarodnom salonu knjiga u Novom Sadu ravnatelj predstavio nakladnički plan Zavoda; 13. i 14. listopada Katarina Čeliković je sudjelovala u radu okruglog stola o nakladništvu Hrvata u dijaspori na Interliberu u Zagrebu; na Međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu 28. listopada ravnatelj Tomislav Žigmanov sudjelovao je u predstavljanju antologije *Trajnik*, a Katarina Čeliković 30. listopada moderirala je predstavljanje hrvatskih nakladnika iz Vojvodine te predstavila nakladu Zavoda.

Na koncu, 8. prosinca predstavnici Zavoda bili su u radnom posjetu Osijeku, kojom prigodom su se susreli s dekanicom Umjetničke akademije prof. dr. sc. Helenom Sablić-Tomić, gradonačelnikom Krešimirom Bubalom, prorektorom za znanost, tehnologiju, projekte i međunarodnu suradnju Sveučilišta Josip Juraj Strossmayer prof. dr. sc. Ivanom Samardžićem, te tajnikom Ogranka Matice hrvatske Josipom Cvenićeom. Osim predstavljanja Zavoda, bilo je riječi i o suradnji na planu pomoći hrvatskoj kulturi u Vojvodini.

Koncem mjeseca travnja završeni su i radovi na izradi internetske stranice Zavoda – službeno su stranice otvorene 30. travnja. I ovaj medij koristili smo radi predstavljanja javnosti Zavoda i aktivnosti, objavivši na njemu cijeli niz informacija o ustanovi – od osnivačkih dokumenata, preko programa rada i informacije o uposlenim djelatnicima, pa da aktivnosti koje su realizirane. Od tada, stranica je stalno obogaćivala javnosti ponuđene sadržaje tako da je polako postajala informativni portal kulturne scene vojvođanskih Hrvata.

2.2. Programske aktivnosti

Drugo, daleko obimnije, *programska područje rada* bilo je usmjereno na odvijanje prvih programskih aktivnosti u okviru Zavoda, što se činilo, osim s profesionalno uposlenim osobama u Zavodu kojih je samo troje, i u suradnji s kulturnim stvaraocima i znanstvenicima Hrvata u Vojvodini. U tom smislu, do konca 2009. godine ostvareni su sljedeći rezultati u planom predviđenim programskim područjima:

a) **Nastavak izrade strategije i planova za pojedina znanstvena istraživanja i početak realizacije istih.** Aktivnosti u ovom programskom području odvijale su se spram nekoliko segmenata društvenog života koji su od značaja za povijest, sadašnjost i budućnost vojvođanskih Hrvata kao manjinske zajednice. Prije svega, riječ je o istraživačkom radu u sljedećim društvenim i humanističkim znanostima: povijesti, etnologiji, kulturologiji sociologiji, povijesti glazbe i jezikoslovlju. U ovome segmentu rada ostvarila se i suradnja sa sveučilišnim profesorima u Hrvatskoj (npr. prof. dr. Ljiljanom Kolenić i prof. dr. Milanom Černelić).

Kao prvi neposredni rezultati takvog nastojanja u Zavodu, bila je realizacija projekta Ilije Žarkovića, „Zaboravljeni rječnik“. Riječ je o stručno-znanstveno istraživanju, koje je realizirano u suradnji s autorom i mentoricom prof. dr. Ljiljanom Kolenić, a okončano objavljivanjem kapitalnog djela za regionalnu dijalektološku srijemsko-hrvatsku jezičnu baštinu „Zaboravljeni rječnik : govor golubinačkog kraja“ Ilije Žarkovića. Usporedno, radilo se i istraživanje stanja i potreba hrvatskih udruga kulture u Vojvodini (Katarina Čeliković i Tomislav Žigmanov), čiji je dio rezultata bio predstavljen na seminaru Zavoda, a dio korišten za podatke o udrugama na internetskoj stranici Zavoda. Etnološko istraživanje na terenu (Subotica i Sombor s okolicom) realizirala je, uz mentorstvo prof. dr. Milane Černelić, diplomirana etnologinja Biserka Jaramazović o predsvadbenim pohodima i darivanju kod Hrvata Bunjevaca. Istraživanje je završeno napisanom radnjom prof. dr. Milane Černelić i Biserke Jaramazović „Tradicijska obilježja zaručnog darivanja kao simbol identiteta bunjevačkih Hrvata“, koja je u tisku. Glazbenu baštinu Josipa Andrića istraživao je prof. Vojislav Temunović, a dio rezultata je predstavio s prof. Mirom Temunović i Tamburaškim orkestrom učenika Muzičke škole iz Subotice. U drugoj polovici godine mr. sc. Dominik Deman započeo je istraživanje o zastupljenosti Hrvata i recepciji hrvatske povijesti u udžbenicima povijesti u Srbiji. Ostvarena je suradnja na izradi Enciklopedije Bosne Srebrene – izradu natuknice „Provincija sv. Ivana Kapistranskog“ sačinio je Tomislav Žigmanov.

Koncem godine objavljen je *Godišnjak za znanstvena istraživanja*, koji donosi 12 znanstvenih i stručnih radnji iz područja povijesti, etnologije, jezikoslovlja, sociologije, filozofije i bibliografije. Riječ je o reprezentativnom izboru znanstvenih i stručnih radova o Hrvatima u Vojvodini, koji su objavljeni u proteklih desetak godina, a koji nisu bili vidljivi ovdašnjoj javnosti. Kriteriji, pak, za odabir radnji za reobjavu u prvome broju *Godišnjaka* bili su sljedeći – a) nesumnjiva znanstvena vrijednost i istraživački novumi u objavljenim djelima; b) tematska raznovrsnost i različite društvene i humanističke znanosti (povijesno nasljeđe, jezikoslovlje, etnologija, sociologija i filozofija); c) prvoobjava je morala biti u Hrvatskoj ili Bosni i Hercegovini, a da sadržaj ovdašnjem općinstvu nije poznat; d) autorska reprezentacija i pluralnost. Na koncu, u *Godišnjaku* je objavljena i jedna radnja u prvoobjavi – riječ je o bibliografiji i analizi monografskih publikacija u kojima se izravno i u cijelosti tematizira neki aspekt društvenog ili kulturnog života Hrvata u Vojvodini, koje su objavljene u razdoblju od 1990. zaključno s 2008., a koju su sačinili djelatnici i suradnici Zavoda (Tomislav Žigmanov i Mario Bara).

Također, okončani su poslovi i na izdavanju popularne monografije „Hrvati u Vojvodini u povijesti i sadašnjosti : osnovne činjenice“, čiji su autori prof. Mario Bara i prof. Tomislav Žigmanov. Na taj način Zavod je uspješno pokušao nadomjestiti veliku prazninu kada su u pitanju dostupni sadržaji o Hrvatima u Vojvodini u obliku objavljenog djela. Knjiga je podijeljena u tri cjeline – prvu čini prikaz povijesti Hrvata od srednjeg vijeka, preko novog vijeka, sve do sredine XX. stoljeća. Osim ukaza na procese migracije, autor posebnu pozornost posvećuje i društvenom i gospodarskom položaju i prilikama. U zasebnom dijelu elaboriraju se preporodna gibanja, osobito kroz prizmu djelovanja u području kulture. Na koncu, veća cjelina odnosi se i na život Hrvata u Vojvodini u XX. stoljeću, od Kraljevine SHS, preko Drugoga svjetskog rata, pa do vremena socijalizma, to jest prikazom prilika koncem 80-ih godina prošlog stoljeća i raspadom socijalizma. U drugom, manjem dijelu knjige, tematizira se aktualni položaj ovdašnjih Hrvata: prikazuje se društveni položaj i pitanje (ne)ostvarivanja ljudskih i manjinskih prava pripadnika hrvatske manjine u Vojvodini od vremena raspada SFRJ do danas. Osim kratkih ukaza na povijest i demografske značajke vojvođanskih Hrvata, glavni dio je posvećen pitanju problema, obujma i kvalitete prava koje su počeli uživati. Na koncu, donosi se jedan reprezentativan izbor najvažnijih knjiga i članaka o Hrvatima u Vojvodini te popis s osnovnim podacima svih hrvatskih institucija i organizacija u Vojvodini, čime ova knjiga predstavlja mali kompendij o vojvođanskim Hrvatima, u kojemu se, na objektivan način, prikazuju osnovne činjenice iz njihove povijesti te pouzdano i cjelovito oslikava njihova sadašnjost.

Kada je riječ o drugim ostvarajima iz ovog segmenta djelovanja Zavoda, navest ćemo da su organizirana tri znanstvena kolokvija: 28. travnja tema je bila „Arhivska građa o Hrvatima u Vojvodini u postojećim arhivima i u nastajanju na terenu“, predavač Stevan Mačković; 26. svibnja tema je bila „Bibliografije i bibliografska praksa u vojvođanskim Hrvatima – povijesno iskustvo i izazovi budućnosti“, predavač Tomislav Žigmanov; 25. kolovoza tema je bila „Predsvadbene pohode i darivanje kod Hrvata-Bunjevaca Subotice i Sombora s okolicom“, predavačica Biserka Jaramazović. Skupa s Hrvatskim akademskim društvom, Zavod je organizirao znanstvena predavanja u Subotici: 11. kolovoza doc. dr. sc. Petar Vuković održao je predavanje na temu „Konstrukcija identiteta u bačkih Bunjevaca“, a 21. i 22. kolovoza prof. Mario Bara održao je predavanja u Subotici i Somboru na temu „Hrvatska seljačka stranka u Bačkoj: političko, kulturno i gospodarsko djelovanje“.

Ravnatelj Zavoda Tomislav Žigmanov sudjelovao je na tri međunarodna znanstvena skupa – „Croatia Austro-Hungarica“ u organizaciji Hrvatskog povijesnog instituta u Beču 3. i 4. rujna

sa znanstvenim radom na temu „Bibliografije i bibliografska praksa kod podunavskih Hrvata“; zatim „Vjera i manjine“ u organizaciji Hrvatske manjinske samouprave grada Pečuha 25. i 26. rujna sa znanstvenim radom na temu: „Fenomenologijska struktura kršćanskog govora o manjinama“; te „Nacionalne manjine kao faktor stabilnosti u međunarodnim odnosima Hrvatske i Srbije“, Instituta za migracije i narodnosti u Zagrebu 16. listopada, sa znanstvenim radom na temu „Hrvatska manjina u Srbiji i pitanje hrvatsko-srpskih odnosa nakon 2000.“.

b) Kodifikacija i organiziranje arhivske građe u Zavodu, početak izrade bibliografija i njihovo objavljivanje. U djelovanju u ovom području, pošlo se od pretpostavke da je veliki dio arhivske građe, koji je značajan za mjesnu povijest vojvođanskih Hrvata, već pohranjen u postojećim arhivima čiji su osnivači lokalne samouprave ili pojedine državne ili kulturne institucije u Vojvodini/Srbiji, Hrvatskoj, Mađarskoj, Austriji, Italiji... S druge strane, postoje i ustrojeni arhivi pri Katoličkoj crkvi i njezinim pojedinim institucijama, a vjerojatno i svako kulturno društvo ima neku svoju arhivu. Postoji također neveliki broj i privatnih arhiva. Stoga je odlučeno da će, za početak, temelj arhivske građe Zavoda činiti pisani i drugi materijalni tragovi iz suvremenosti koji su od značaja za hrvatsku zajednicu u Vojvodini. Nju smo od 2009. počeli sustavno prikupljati i arhivski pohranjivati u Zavodu. Radi toga, Zavod je uputio svim hrvatskim institucijama i organizacijama javni poziv za redovitim dostavljanjem svih dokumenata i drugih materijala sa statusom javnosti koje su producirali u 2009. godini i to u materijalnom, i, ukoliko je moguće, u digitalnom obliku. Većina njih je pozitivno odgovorila na ovaj poziv, prikupljena je većina javnih dokumenata, a predstoji stručna obrada i trajno pohranjivanje.

S druge strane, usporedo se počelo raditi i na kodifikaciji postojeće arhivske građe koja je od značaja za vojvođanske Hrvate u subotičkom Historijskom arhivu, te bi se na temelju uvida u fondove, vodiča kroz arhivsku građu i istraživanja načinio popis s karakteristikama svih onih fondova i zbirki koji sadrže tragove o postojanju i djelovanju vojvođanskih Hrvata na polju politike, kulture, ekonomije i drugom. Na taj način obrađeni i objedinjeni, ovaj će svojevrsan vodič kroz archive sadržati sve podatke o tome gdje se i u kakvim oblicima nalaze izvori koji su od značaja za mjesnu hrvatsku povijest, što će onda služiti kao glavni temelj za daljnja moguća istraživanja.

Unutar aktivnosti Zavoda poduzeti su i prvi koraci na planu ustrojavanja bibliografskoga praćenja aktualne produkcije na hrvatskom jeziku, otvorili smo raspravu i pristupili izradi kritičke i cjelovite bibliografije vojvođanskih Hrvata, čiji su prvi rezultati već objavljeni. Konkretno, osmišljavanje pristupa izradi bibliografija u Zavodu kroz analizu dosadašnje bibliografske prakse sačinjeno je u radnji autora Tomislava Žigmanova „Bibliografije i bibliografska praksa kod vojvođanskih Hrvata“, koja je objavljena u *Klasju naših ravni*, br. 9-10, Subotica, 2009. S druge strane, izrađena je i jedna predmetna bibliografija o Hrvatima u Vojvodini 1990.-2008. Riječ je o radnji autora Tomislava Žigmanova i Maria Bare „Monografije o Hrvatima u Vojvodini od 1990. do 2008. – osnovne informacije“, koja je objavljena u *Godišnjaku za znanstvena istraživanja Zavoda*, br. 1, Subotica, 2009.

Započete su i aktivnosti na formiranju zavičajne knjižnice Hrvata u Vojvodini. U tom smislu, mr. Đuro Lončar darovao je u trajno vlasništvo Zavodu rukopis bibliografije, časopise, tiskovine bačkih Hrvata – 3 puta; NIU „Hrvatska riječ“ darivala je uvezana vlastita izdanja tjednika, te komplet knjiga i časopisa „Klasja naših ravni“; udovica Zoltána Dévavárijja darivala je više od 100 primjeraka različitih publikacija zavičajnih autora i nakladnika; Uredništvo *Zvonika* i

Subotičke Danice darovalo je sva izdanja Katoličkog instituta za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“.

c) **Institucionalizacija i organizacijsko koordiniranje i povezivanje akademske likovne i glazbene umjetnosti te produkcija izložaba i koncerata.** Treba imati na umu da ovaj segment do sada unutar institucionalne strukture u kulturi hrvatske zajednice ni na koji način nije ustrojen ili organiziran, te da je Zavod tijekom 2009. godine realizirao prve, vjerujemo, odlučujuće korake na tome planu. U tom smislu, učinjeni su napori u sagledavanju prirode te scene, zatim dinamike i vrste događanja kao i njihovih posljedica, te dosega aktivnosti u ovim područjima. Istodobno, u likovnoj umjetnosti organizirali smo u Zavodu, početkom 2009. godine (siječanj-ožujak), izložbu grafika akademske grafičarke iz Subotice Jasmine Vidaković Jovančić (s pratećim laporeom). Od 3. do 30. srpnja organizirali smo zajedničku izložbu radova mladih akademskih likovnih umjetnika u Modernoj galeriji *Likovni susret* u Subotici pod nazivom „Paralelni procesi“. Izložba je imala i prateći katalog, a izbor i postav sačinila je profesorica povijesti umjetnosti Olga Šram.

S druge strane, na polju glazbene baštine, pristupili smo izučavanju glazbene ostavštine dr. Josipa Andrića i njezinom promoviranju, skupa s HKUPD „Matoš“ iz Plavne. Tako je na Danima A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića u Plavni nastupio Tamburaški orkestar subotičke Muzičke škole s kompozicijama dr. Josipa Andrića, koji je pripremila prof. Mira Temunović.

d) **Produkcija novih i koordinacija postojećih kulturnih događaja Hrvata, te njihova veća vidljivost.** Tijekom 2009., kao što se iz dosadašnjeg prikaza djelatnosti vidi, u Zavodu se sustavno radilo na produkciji vlastitih kulturnih događaja – od znanstvenih kolokvija, preko izložaba pa do seminara. Oni su bili neposredna posljedica aktivnosti koje su se unutar Zavoda odvijale u, gore već navedenim, programskim područjima... Ovdje ćemo još navesti održavanje Radionice kreativnoga pisanja namijenjenu mladima srednjoškolske dobi pod vodstvom prof. Đurđice Stuhleiter (Subotica, ožujak-svibanj) i postprodukciju najuspješnijih radova (objava na web portalu Zavoda, *Kartonu /Fokus/, Subotičkoj Danici, Zvoniku, Kužišu...*); zatim rad na izboru suvremenog hrvatskog pjesništva u Vojvodini za antologiju poezije nacionalnih manjina u Srbiji *Trajnik* koju je priredio akademik Risto Vasilevski, a objavilo nakladničko poduzeće *Arka* iz Smedereva (objavljeno je pedesetak izabranih pjesama dvadesetero suvremenih hrvatskih pjesnika iz Vojvodine, s pratećom bibliografijom i fotografijama zastupljenih autora – priredio Tomislav Žigmanov); objavljivanje izbora iz suvremene poezije vojvođanskih Hrvata u jubilarnom, 400. broju „Vijenca“, (priredio i uvodni tekst napisao Tomislav Žigmanov). Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić odlikovao je četvero hrvatskih književnika iz Vojvodine na inicijativu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata – odlikovanja *Red Danice Hrvatske s likom Marka Marulića* za razvoj i očuvanje hrvatske kulture u Srbiji dobili su Jasna Melvinger, Lazar Merković, Petko Vojnić Purčar i Vojislav Sekelj. Riječ je o prvom odličju ove vrste dodijeljenom vojvođanskim Hrvatima.

Pod koordinacijom postojećih kulturnih aktivnosti u Zavodu se, prije svega, misli na obavljene poslove oko usuglašavanja programa i dinamike rada kulturnih institucija i organizacija hrvatske zajednice u Vojvodini, te planiranja zajedničkih aktivnosti. To je završeno izradom kalendara kulturnih događaja vojvođanskih Hrvata za 2009. godinu, koji je postao dostupan preko internetskih stranica Zavoda. Njihovim, pak, svakodnevnim održavanjem i objavljivanjem sadržaja o događajima cjelokupne hrvatske kulturne scene u Vojvodini, uvelike smo pridonosili njezinoj većoj vidljivosti, što se može mjeriti i povećanjem broja napisa o nama ne samo u

medijima na hrvatskom nego i u drugim. S tim ciljem održan je sastanak s predstavnicima hrvatskih medija u Subotici na temu „Kako poboljšati medijsku auto-prezentaciju hrvatske kulture u Vojvodini (u medijima na hrvatskom jeziku)?“, koji je rezultirao dogovorom o međusobnom djelomičnom preuzimanju informacija.

Inače, osnovna ideja vodilja internetskih stranica Zavoda jest da putem njih osnaži prezentaciju kulture vojvođanskih Hrvata uopće, i to objavljivanjem sadržaja i popularnim ukazima na vlastitu povijest, prikazima velikana, materijalnim tragovima kulture, kratkim informacijama o institucijama i organizacijama, projektima, događajima, sadržaja publikacija..., u čemu se također uvelike i uspjelo. Do konca prosinca, ukupno je uneseno 214 informacija (aktivnosti Zavoda 31, vijesti iz hrvatske zajednice 47, najava 75, natječaja 6, tekstova o organizacijama 28 i manifestacijama 14, iz baštine 5 i sl.), koje smo naručili, preuzeli iz drugih medija ili sami proizveli. Trenutačno se preko naslovne stranice može otvoriti 40-tak članaka, bez obzira na sekciju i kategoriju kojima pripadaju. Sve informacije raspoređene su u šest sekcija i 25 kategorija, koje je trebalo prethodno definirati kako bi se vijesti i razni drugi sadržaji pojavljivali na mjestima gdje po logici pripadaju, kako u sadržajnom smislu, tako i prostorno! Za ilustraciju informacija, na web portal je postavljeno oko 400 slika, koje su prethodno obrađene i prilagođene internetskom mediju. U kalendar događaja ukupno je uneseno 148 manifestacija, priredbi i sl. u 13 kategorija. Od objavljivanja web stranica, dakle za 8 mjeseci, web stranice posjetilo je više od 15 tisuća posjetitelja. Prosječno, dnevno stranice posjeti 63 posjetitelja, što je za 10 posto više u odnosu na prva 4,5 mjeseca kada je prosječno dnevno zabilježeno 57 posjetitelja. Zamijetili smo da informativne sadržaje koje smo objavili preuzimaju ne samo mediji na hrvatskom jeziku, nego i drugi mediji, čime smo osnažili vidljivost hrvatske kulture u Vojvodini.

e) **Suradnja s drugim institucijama u Vojvodini/Srbiji i u Hrvatskoj.** Suradnja se odvijala u okviru onih programa koji su od značaja za kulturu, umjetnost i znanost te njezin razvoj kod vojvođanskih Hrvata. U tom smislu, Zavod je na različite načine (stručno, organizacijski i financijski) podržao održavanje sljedećih manifestacija drugih hrvatskih institucija ili organizacija u Vojvodini: Hrckov maskenbal (Subotica, 12. veljače); Blagdan sv. Josipa, dan hrvatske zajednice (Subotica, ožujak); Međunarodni okrugli stol „Urbani Šokci 4: Zemlja, šuma, Šokci i Bunjevci“ (Sombor, 25. travnja); Dani dr. Josipa Andrića i Matoša (Plavna, 24. i 25. travnja); sudjelovanje VIS „Proroci“ na *Uskršfest* (Zagreb, travanj); iniciranje nagrađivanja najuspješnijih učenika na natjecanjima koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku (Subotica, svibanj); svečana akademija u čast počasnog građanina Subotice, akademika dr. Ante Sekulića (Subotica, rujanj); svečano otvorenje prostorija Hrvatskog nacionalnog vijeća (Subotica, rujanj); pomoć u pripremi, organizaciji i produkciji 9. Festivala bunjevački pisama (Subotica, 25. rujna); suradnja na programima s Hrvatskom čitaonicom – posebice u planiranju, pripremanju i organizaciji 8. Dana Balinta Vujkova – dana hrvatske knjige i riječi (Subotica, 21.-23. listopada); logistička pomoć Hrvatskoj čitaonici u pripremi i organizaciji Pokrajinske smotre recitatora na hrvatskom jeziku (Subotica, studeni); pomoć u pripremi i organizaciji Prve smotre hrvatskih tamburaških sastava (Ljutovo, 21. studeni); inicijativa i organizacija proslave 800. obljetnice Franjevačkog reda (Subotica, 26. studeni); sudjelovanje u organizaciji proslave 15 godina katoličkog mjesečnika *Zvonik* i 25 godina neprekidnog izlaženja kalendara *Subotička Danica* (Subotica, 16. prosinca), pomoć inicijativnim odborima za formiranje HKUD „Vladimir Nazor“, sa sjedištem u Stanišiću i HGU „Festival bunjevački pisama“, sa sjedištem u Subotici (listopad-prosinac).

S druge strane, već je navedeno kako je bilo razgovora o suradnji s institucijama kulture iz Republike Hrvatske, te s institucijama hrvatskih manjinskih zajednica u drugim državama. Od

institucija iz Republike Hrvatske će biti potrebno najviše onih iz područja edukacije i stručnog usavršavanja uposlenika i suradnika, u čemu su učinjeni prvi koraci (npr. mentorski rad u znanstvenim istraživanjima). Isto tako, Zavod je radio i na predstavljanju suvremenog kulturnog stvaralaštva i rezultata znanstvenih istraživanja iz Republike Hrvatske u Vojvodini. U tom smislu, Zavod je pomogao realizaciju Dana suvremenog hrvatskog filma (Vršac, 18-22. ožujka); izložba „Suvremeni hrvatski crtež“ u Modernoj galeriji *Likovni susret* – omogućavanje gostovanja hrvatskih umjetnika iz Zagreba (Subotica, lipanj); Gradska knjižnica – dolazak hrvatskih pisaca, kao potpora obrazovanju na hrvatskom jeziku, Hrvoja Kovačevića (Subotica, 26. i 27. veljače) i Željke Horvat Vukelja (Subotica, 19. i 20. svibnja); pomoć u organizaciji gostovanja Hvarskog pučkog kazališta (Subotica i okolica, 26.-28. studeni). Također, inicirano je dobivanje potrebne stručne literature iz Republike Hrvatske (pravopisi, rječnici, leksikoni, enciklopedije...) te periodike, što se u drugoj polovici 2009. i počelo realizirati: na adresu Zavoda danas stiže 20-ak renomiranih stručnih i znanstvenih publikacija iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine, koje se uvode u evidenciju Zavoda.

f) **Rad na profiliranju i osnaživanju kadrovskih potencijala.** Segment kulture vojvodanskih Hrvata još uvijek nije u dovoljnoj mjeri profiliran, stoga se rad u ovom području sam po sebi nametnuo i to od elementarnoga evidentiranja raspoloživih resursa pa do osnaživanja kadrovskih potencijala u svakom od pojedinih područja. To je učinjeno u aktivnostima Zavoda tijekom 2009. godine u okviru analize kulturne scene, te održavanja dvaju seminara, u suradnji s Hrvatskim nacionalnim vijećem, koji su namijenjeni voditeljima hrvatskih kulturnih udruga. Prvi je za temu imao upoznavanje sa stanjem i prilikama hrvatske kulturne scene u Vojvodini, a drugi s postupkom preregistracije. Također, Zavod je uputio javni poziv svim hrvatskim udrugama i organizacijama u području kulture radi pružanja besplatne stručne pomoći oko grafičkih rješenja i jezičnog usuglašavanja tiskovina i drugih materijala kojima se organizacije obraćaju javnosti, na što se odazvalo desetak udruga. Isto tako, pokrenuli smo inicijativu stručnog usavršavanja znanstvenika i kulturnih stvaralaca, osobito mlađih, u znanstvenim i visokoškolskim ustanovama u Republici Hrvatskoj, no još uvijek nema konkretnih rezultata.

Ravnatelj Zavoda za kulturu
vojvodanskih Hrvata

Tomislav Žigmanov, prof., v. r.